

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΗΘΙΚΗ

Ενότητα 5: Βιοτικές καταστάσεις και ειδήσεις

Παρούσης Μιχαήλ

Τμήμα Φιλοσοφίας

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά **ΠΠ**
μαθήματα

Σκοποί ενότητας

1. Ηθική αρχών
  2. Ηθική ωφέλειας
  3. Οικείοι και προτεραιότητα
  4. Διαφορά ηθικών αρχών και συνεπειοκρατική ηθική
  5. Δομή ηθικού διλήμματος
-

1. Ποιά είναι η αντίδραση κάθε φορά που προκαλείται μέσα μας όταν διαβάζουμε ειδήσεις (νομική, κοινωνική, ηθική) μπορούμε να συνάγουμε συμπεράσματα ηθικότητας μιας κρίσης;

Άλλο είναι το συναίσθημα της ηθικής κρίσης και άλλο η αντίδραση, όταν πληροφορούμαστε ουδέτερα γεγονότα. Με το πρέπει ή με το δεν πρέπει μπαίνουμε σε ζητήματα ηθικής κρίσης. Κάτι μέσα μας, δημιουργεί μια συναίσθηση, μια εντύπωση. Μπορώ να αναγνωρίσω κάτι, ότι έχει ηθική διάσταση, απ' την ίδια μου την αντίδραση. Η ηθική διάσταση δεν σημαίνει ότι οδηγεί στην ηθική πράξη ενός πράγματος. Η ορθότητα της αντίδρασης δεν εξαρτάται από την πρώτη μας συναίσθηση. Είναι άλλο αυτό που αισθανόμαστε αρχικά, διαβάζοντας κάτι και άλλο είναι το ηθικό πράττειν. Δεν μπορούμε να αμφισβητήσουμε, ότι μέσα μας συμβαίνει κάτι συναισθηματικό. Η ηθική διάσταση μιας είδησης και η εντύπωση που σχηματίζεται μέσα μου απ' αυτήν δεν σημαίνει ότι θα προβώ σε μια συγκεκριμένη ηθική πράξη.

2. Ηθική αρχών και ηθική ωφέλειας

Είναι σημαντικό το ποσοτικό κριτήριο στις επιλογές μας ή όχι; η ωφελμιστική αντίληψη της ηθικής αντιτίθεται με την ηθική αρχών. Η τύχη ή η ατυχία είναι μέρος της ζωής μας. Τα πάντα στη ζωή μας είναι κατά τύχη. Η τύχη στη ζωή μας παίζει μεγάλο ρόλο. Έτσι έχουμε μια Ηθική αρχών και μια Ηθική ωφέλειας. Η Ηθική ωφέλειας δεν μπορεί να είναι το τελικό κριτήριο για την επιλογή μιας ηθικής πράξης, διότι κρίνει με βάση τις συνέπειες. Είναι ποσοτική η ωφέλεια καθώς και συνεπειοκρατική. Στην ηθική των αρχών μας ενδιαφέρουν οι προϋποθέσεις για κάτι

και όχι οι συνέπειες. Το ένα μας χαρακτηρίζει την ηθική αντίληψη, ενώ το άλλο μας επαναφέρει στη λογική των επιχειρημάτων.

3.Killing or letting die: σκοτώνω ή αφήνω να πεθάνω

Με τι κριτήριο εσύ θα εκτελέσεις κάποιον; Θα πρέπει να αναχθούμε στην συνείδηση, στο κριτήριο της ηθικότητάς μας, δηλαδή η συνείδηση είναι αυτή που θα μας πει τι θεωρούμε εμείς χειρότερα. Είναι σημαντικό τι πρεσβεύει. Έχει μεγάλη αξία η ηθική θεωρία, το πώς εμείς θα κρίνουμε αυτόν τον ίδιο με σκοπό τις ηθικές του επιλογές. Αν δεν το κάνουμε αυτό, τότε αυτός δεν είναι ηθικός απέναντι στους άλλους. Θα πρέπει να κρίνουμε αυτόν που κάνει πράξεις ηθικές, αν είναι ηθικές ή όχι αυτές οι πράξεις.

4. Οικείοι και προτεραιότητα

Οι οικείοι έχουν μια προτεραιότητα στην συναισθηματική συναίνεση, άρα έχουν και προτεραιότητα στις υποχρεώσεις τους. Το να κάνουμε κάτι υπέρ τους, είναι μια ηθική νόμιμη επιταγή. Η οικειότητα δημιουργεί καθήκοντα αρνητικά, εκτός από θετικά, για να βελτιώσουμε με αυτόν τον τρόπο καλύτερα τον εαυτό μας και για να γίνουμε ηθικοί και ενάρετοι. Η σχέση οικειότητας δημιουργεί είτε αυξημένες υποχρεώσεις για τους άλλους, είτε θέματα αποχής και αυτοεξαιρέσης. Η οικειότητα δημιουργεί άλλου είδους ηθικές εντάσεις και πρέπει αυτές να τις αναγνωρίσουμε.

5.Διαφορά ηθικών αρχών και συνεπειοκρατική ηθική

Τα ηθικά διλήμματα μας μαθαίνουν πώς να μην είμαστε απόλυτοι. Η ευθύνη είναι μια συνέπεια της επιλογής μου. Η ενοχή θα πρέπει να είναι αντίστοιχη με το αν κάποιος ευθύνεται ή όχι για τις πράξεις του. Οι αρχές μπορούν να υποχωρούν όταν κάποιος υπακούει στους νόμους και όταν αυτές οι αρχές συμβαδίζουν με τους ανθρώπους. Ηθική ακεραιότητα, όταν η ζωή μας δίνει την ευκαιρία να γλιτώσουμε άσχημες συνέπειές της. Ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του άλλου, είναι το ανώτερο θεμέλιο του Συντάγματος και είναι πάνω από οποιαδήποτε ωφέλεια. Αν

ακολουθούμε μια ηθική αρχών, θα πρέπει να αποδεχθούμε και τις τεράστιες επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτή. Το να πραγματώσουμε την ιδέα της δικαιοσύνης, είναι πιο σημαντική από την πραγμάτωση της ηθικής αρχών. Η ηθική της οικειότητας έχει κάποια όρια. Δεν παίρνεις εσύ το βάρος της ευθύνης για την απόφαση ,αν συμβεί κάτι ή όχι. Για να σωθούμε εμείς πρέπει να θυσιάσουμε κάποιον άλλον, αυτό ισχύει στην ηθική. Η ηθική λέει ότι όλα γίνονται κατά τύχη. Η τύχη σε κυριεύει σε όλη σου τη ζωή σου.

6.Δομή ηθικού διλήμματος

Ένα ηθικό δίλημμα έχει μια πολύ συγκεκριμένη δομή: είναι ένα είδος ζυγαριάς και πάνω σε αυτήν την ζυγαριά μπορώ να βάλω είτε το αγαθό και το κακό, αλλά στην άλλη περίπτωση μπορώ να έχω δυο αγαθά. Πως μπορώ να σταθμίσω αυτά τα δυο αγαθά ή αξίες ώστε αυτά τα δυο να μην καταργηθούν; Θεωρώ την επιβίωσή μου αγαθό. Θεωρώ κακό τον φθόνο. Τα αγαθά είναι περισσότερα όταν έχουμε την αγάπη και την εμπιστοσύνη. Αυτά που μπαίνουν κάθε φορά στη δομή του ηθικού διλήμματος είναι αξίες. Στα δυο αγαθά έχουμε αξίες. Στο αγαθό και στο κακό, έχουμε στο αγαθό αξία, ενώ στο κακό απαξία.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Παρούσης Μιχαήλ 2015. «Εφαρμοσμένη Ηθική. Βιοτικές καταστάσεις και ειδήσεις». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PHIL1898/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

